

РЕШЕНИЕ

№ 3970

гр. София, 05.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 78 СЪСТАВ, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: МАРИЯ СТ. ТАНЕВА

при участието на секретаря РУМЯНА Д. ГЕОРГИЕВА
като разглежда докладваното от МАРИЯ СТ. ТАНЕВА Гражданско дело № 20231110161782 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 126 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба от Н. В. М., чрез адв. Д. П., срещу .

Ищецът твърди, че е работил по трудов договор с ответника на длъжност „старши учител”. Навежда съображения, че със Заповед № 1016/12.07.2023 г. на директора на Професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов”, гр. Баня, е било прекратено трудовото му правоотношение. Навежда доводи, че със същата заповед е определено да му се изплати обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ в размер на 7578,40 лв. и обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ вр. с чл. 31, ал. 1, т. 2 от колективен трудов договор за системата на предучилищното и училищното образование в размер на 25 122,90 лв. Твърди, че след прекратяване на трудовото му правоотношение е сключен анекс към посочения колективен трудов договор № Д01-192/10.08.2023 г., с който е предвидено увеличаване на работните заплати на педагогическите специалисти с 15% и на непедагогическия персонал, като е предвидено, че този анекс влиза в сила от 01.01.2023 г. Навежда доводи, че е член на синдикалната организация на учителите и следователно е обвързана от правилата на посочения анекс. Твърди, че въз основа на този анекс следва да бъдат преизчислени изплатените ѝ обезщетения. С изменение на иска претендираната сума е изменена съответно: по иска по чл. 224 КТ сумата от 1135,61 вместо сумата за 1136,76 лв., по иска по чл. 222 КТ – сумата от 3764,64 лв. вместо сумата от 3826,19 лв., както и до датата на прекратяване на трудовото правоотношение – общата цена на иска да се счита за сумата от 7256,27 лв. вместо за сумата 7343,42 лв. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 ГПК е подаден отговор на исковата молба. Ответникът оспорва твърди липса на трудово правоотношение към деня на влизане в сила на посочения анекс. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази правните доводи на страните, събраните писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното:

СРС, 78-и състав е сезиран с първоначално обективно, кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 128, т. 2 от КТ, чл. 222, ал. 3 от КТ и чл. 224, ал. 1 от КТ.

По иска по чл. 128, т. 2 от КТ: Ищецът носи доказателствената тежест в условията на пълно и главно доказване да установи: 1. между страните да е било налице трудово правоотношение, което да е прекратено; 2. ищецът да е полагал труд съобразно уговореното в трудовия договор. При доказване на посочените обстоятелства в тежест на ответника е да докаже, че е заплатил дължимите трудови възнаграждения.

По иска по чл. 222, ал. 3 от КТ: Ищецът носи доказателствената тежест в условията на пълно и главно доказване да установи: 1. между страните да е било налице трудово правоотношение, което да е прекратено поради придобиване на право на пенсия; 2. ищецът да е придобил трудов стаж от 10 години при ответника. При доказване на посочените обстоятелства в тежест на ответника е да докаже, че е заплатил обезщетението при прекратяване на трудовото правоотношение.

По иска по чл. 224, ал. 1 от КТ: Ищецът носи доказателствената тежест в условията на пълно и главно доказване да установи: 1. между страните да е било налице трудово правоотношение, което да е прекратено; 2. ищецът да е имал право на платен годишен отпуск за съответната година, който да не е ползван. При доказване на посочените обстоятелства в тежест на ответника е да докаже, че е заплатил обезщетението при прекратяване на трудовото правоотношение.

Между страните *не е спорно*, поради което с доклада по делото на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК, обективиран в Определение № 44181 на СРС, II Г.О., 78-и състав, са отделени като безспорни и ненуждаещите се от доказване следните обстоятелства: ищецът полагал труд по трудово правоотношение с ответника на съответната длъжност и че трудовото правоотношение е било прекратено със Заповед № 1016/12.07.2023 г. на директора на Професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов”, гр. Баня. Следователно правният спор се концентрира върху въпроса дали дължимите обезщетения и трудови възнаграждения са изплатени в дължимия размер. Обстоятелствата обявени по делото за безспорни се подкрепят и от представените по делото писмени доказателствени средства, които настоящият съдебен състав кредитира.

По делото е приложено писмено доказателствено средство служебна бележка, издадена от Съюза на българските учители, с която ищецът удостоверява членството си в посочената синдикална организация. Посочената служебна бележка по правната си същност представлява частен свидетелстващ документ и следва да бъде преценяван съобразно чл. 180 ГПК. Този документ е приет и неоспорен по делото, поради което при преценката му в съвкупност с останалия доказателствен материал по делото настоящият съдебен състав

счита, че следва да бъде кредитиран.

Членственото правоотношение в синдикална организация е отделно и самостоятелно правоотношение спрямо трудовото, по което членът на съответния синдикат е полагал труд в съответния отрасъл или бранш, в рамките на който синдикалната организация представлява интересите на работещите. Членственото правоотношение се отличава от трудовото по страни и съдържание, поради което не би могло да се сподели виждането на ответника, че с прекратяване на трудовото правоотношение автоматично се прекратява и членственото правоотношение в синдикалната организация.

По делото е приложен и приет като неоспорен анекс № Д01-192/10.08.2023 г., с който е предвидено увеличаване на работните заплати на педагогическите специалисти с 15% и на непедagogическия персонал. Този анекс представлява частен диспозитивен документ, чието правно действие е изменение на сключения колективен трудов договор за системата на предучилищното и училищното образование. От своя страна колективният трудов договор традиционно се разглежда от трудовоправната доктрина и практика като юридически акт с двойка права същност, изразяваща се в договорно начало и характера на нормативно съглашение. Като в общата хипотеза в личните предели на действие на колективния трудов договор се включват лицата, които членуват в съответните синдикални и работодателски организации, които са сключили въпросния колективен трудов договор.

По делото е приложено и прието *становище от Изпълнителния комитет на Синдиката на българските учители* по отношение на действието във времето на посочения анекс, с което се застъпва тезата за приложимост на разпоредбите от 01.01.2023 г. Посоченото становище представлява неофициално тълкуване на разпоредбите на посочения анекс към колективния трудов договор и съответно на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017 г. за нормиране и заплащане на труда. Поради това съдът следва да тълкува документа при съобразяване на правилата на чл. 178 ГПК вр. с чл. 180 и чл. 194, ал.1 ГПК. Настоящото становище изхожда от заинтересована институция, което не позволява на съда да обосновава тълкуването си единствено на това становище, а може да го цени с останалите доказателства по делото. (в този смисъл Определение № 913 от 25.07.2012 г. по гр. д. № 1611/2011 г. на Върховен касационен съд).

По делото е приложено и прието *становище от Министерство на образованието и науката*, според което в случай като разглеждания по настоящото дело ищецът няма право да се ползва от правата по анекса, доколкото абсолютна предпоставка за това е наличието на трудово правоотношение към момента на сключване на споразумението. На тълкуване подлежат разпоредбите на анекса в тяхната систематична връзка с цитираната наредба. Доколкото становището изхожда от институцията, която е издала наредбата следва да се прокара разграничение между официално и неофициално тълкуване, както и между автентично и неавтентично. Съгласно Законът за нормативните актове (ЗНА) органът, който е издал акта, има право да издаде официално тълкуване на същия акт при спазване на определена процедура, което тълкуване да е задължително за всички правни субекти. При автентичното тълкуване тълкувателният акт изхожда от лицето, издало тълкувания акт, но

това тълкуване може и да не е официално, т.е. може да не е обвързващо за останалите правни субекти. В настоящия случай безспорно по отношение на наредбата министърът на образованието е дал автентично тълкуване, но то не следва да бъде възприето като официално, доколкото съгласно чл. 51, ал. 2 ЗНА актовете на официално тълкуване следва да бъдат разгласявани или обнародвани по начина, по който е разгласен/обнародван и тълкувания акт. Издаденото на становище представлява тълкуване по конкретен правен спор от органа, издал акта, а не официално абстрактно тълкуване. Обратното би нарушило правната сигурност за субектите. Следователно обсъжданото становище следва да бъде ценено заедно с останалия доказателствен материал и при съобразяване на обстоятелството, че изхожда от институция-заинтересована от изхода на правния спор, доколкото ответникът е второстепенен разпоредител с бюджет към министерство на образованието и науката.

1. Съгласно чл. 27, ал. 1 от посочения Анекс: За системата на предучилищното и училищното образование се определят минимални основни работни заплати, **считано от 01.01.2023 г.**

Необходимо е съдът да тълкува договора по реда на чл. 20 ЗЗД, като трябва търси действителната обща воля на страните - върху какво страните са се споразумели и какъв правен резултат трябва да бъде постигнат. Съдът е длъжен да изясни действителната воля на страните към момента на сключване на договора, поради което заявената от страните в производството интерпретация на съдържанието на договора не е задължителна за него.

Страните са свободни да уговорят различни взаимни права и задължения във от уреденото в закона съдържание на договора. Договорната свобода е принцип на гражданското право, като тя е ограничена единствено от императивите разпоредби на закона и добрите нрави. В трудовото право договорната свобода е ограничена допълнително чрез забраната в чл. 66, ал. 2 КТ да се условия, които са по-неблагоприятни за работника или служителя от установените с колективния трудов договор – така Решение № 505 от 3.01.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1476/2011 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Борислав Белазелков, както и Определение № 498 от 2.06.2022 г. на ВКС по гр. д. № 4413/2021 г., III г. о., ГК, докладчик председателят Емил Томов.

Воден от което съдът намира, че следва да тълкува чл. 27, ал. 1 от Анекса към КТД, в смисъл, който не накърнява правата на работниците и служителите намиращи се към 01.01.2023 г. в трудово правоотношение със ответника – работодател. Съдът счита, че горепосочения текст следва да се разбира в смисъл, че *за лицата които са в трудово правоотношение към 01.01.2023 г.*, намиращи се в системата на предучилищното и училищното образование се определят минимални основни работни заплати, считано от 01.01.2023 г. В противен случай, при възприемане на аргументите на ответника, би се стигнало до съществено увреждане на правата и интересите на ищеца, който е полагал труд към 01.01.2023 г. както и до постановяване на неправилен и несправедлив съдебен акт.

Страните по посочения КТД, основавайки се на изричното допускане в чл. 54, ал. 1 от КТ придават сила на КТД от дата, различна от тази, на която е сключен и предвиждат увеличаването на работните заплати да влезе в сила с обратна сила от 01.01.2023 г.

2. За пълнота на анализа, настоящия състав намира, че може да се приложи по аналогия разбирането закрепено в чл. 14 ЗНА.

Съгласно ЗНА: Чл. 14. (1) *Обратна сила на нормативен акт може да се даде само по изключение, и то с изрична разпоредба.* Цитираната разпоредба се отнася единствено за нормативните актове, какъвто колективният трудов договор безспорно не е, но доколкото изразява общ принцип на правната сигурност следва да бъде съобразен при тълкуването (вж. РКС 3/2020 г. по к.д. 5/2019 г. и РКС 22/1995 по к.д. 25/1995 г.).

В разглеждания по делото случай приложението на увеличаването на трудовото възнаграждение се основава и на **Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017 г. за нормиране и заплащане на труда** (обн., ДВ, бр. 34 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 76 от 2017 г.; изм., бр. 8 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 7 от 2020 г.; доп., бр. 92 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 12 от 2021 г.; изм., бр. 77 от 2021 г., бр. 35 и 71 от 2022 г.), която в § 3 предвижда, че § 2 **влиза в сила, считано от 01.01.2023 г.**, като по този начин *се изпълнява изискването на ЗНА да бъде придавано обратно действие* на разпоредбите на нормативните актове само по изключение и то с изрична разпоредба.

Посредством посочената Наредба министърът на образованието, упражнявайки своята нормативна компетентност, *въвежда увеличението на трудовото възнаграждение от 01.01.2023 г.*, като това е т.нар. *същинско обратно действие (stricto sensu)*, с което се *преуреждат осъществили се юридически факти преди влизане в сила на нормативния акт.*

Настоящият съдебен състав счита, че при така изложените обстоятелства с влизането в сила на посочената Наредба на министъра на образованието и науката за ищеца е възникнала правна възможност да търси защита на субективните си облигационни права посредством предявените искиове.

3. По делото е приета и неоспорена съдебно-счетоводна експертиза, с която вещото лице е изчислило, че разликата между брутните трудови възнаграждения преди и след актуализацията се равнява на 2356,02 лв.; разликата при обезщетението по чл. 224 КТ – 1135, 61 лв. и разликата при обезщетението по чл. 222 КТ – 3764, 64 лв. или обща разлика, равняваща се на 7256,27 лв. На отправения от процесуалния представител на ответника въпрос към вещото лице в открито съдебно заседание на 08.02.2024 г. за наличието на трудово правоотношение между ищеца и ответника към момента на сключване на анекса, отговорът на вещото лице е ирелевантен за изхода на настоящия спор, доколкото въпросът не касае специалните знания на вещото лице в областта на науката, изкуството или техниката, с оглед на които е назначена експертизата.

Съдът, като прецени заключението на ССЧЕ съобразно правилото на чл. 202 ГПК намира, че следва да го кредитира, тъй като същото е извършено обективно, компетентно и добросъвестно. Вещото лице е отговорило изчерпателно на поставените задачи, като по делото липсват доказателства последното да е заинтересовано от изхода на правния спор или да е недобросъвестно.

4. С оглед гореизложеното, настоящият съдебен състав счита, че са налице всички

материални предпоставки, за да предявените искове да бъдат уважени. В съдебно заседание процесуалния представител на ищеца е направил изменение на исквете, съобразно изчисленията на вещото лице.

5. При този изход на правния спор с правна възможност да претендират деловодни разноски разполага ищецът. Ищецът е поискал присъждането на деловодни разноски, като е доказал, че реално е сторил такива, поради което съобразно уважената част от претенциите и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, следва да му се присъди сумата от 950 лв., представляващи разноски за адвокат за първоинстанционното производство. На ответника не следва да се присъждат разноски.

Така мотивиран, Софийският районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 128, т. 2 от КТ Професионална гимназия по . 13 **да заплати на Н. В. М., с ЕГН: *******, с постоянен адрес: гр. София, ж.к. „..”, ап. 88 **сумата от 2356,02 лв.**, представляваща неизплатено трудово възнаграждение за периода от 01.01.2023 г. до 12.07.2023 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 10.11.2023 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 222, ал. 3 от КТ Професионална гимназия по . 13 **да заплати на Н. В. М., с ЕГН: *******, с постоянен адрес: гр. София, ж.к. „..”, ап. 88 **сумата от 3764, 64 лв.**, представляваща обезщетение за придобито право на пенсия поради възраст и осигурителен стаж, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 10.11.2023 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 224, ал. 2 от КТ Професионална гимназия по . 13 **да заплати на Н. В. М., с ЕГН: *******, с постоянен адрес: гр. София, ж.к. „..”, ап. 88 **сумата от 1135, 61 лв.**, представляваща обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 10.11.2023 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК Професионална гимназия по . 13 **да заплати на Н. В. М., с ЕГН: *******, с постоянен адрес: гр. София, ж.к. „..”, ап. 88 **сумата от 950,00 лева**, представляващи разноски за адвокат за първоинстанционното производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 6 ГПК Професионална гимназия по . 13 **да заплати в полза на СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД**, по сметка на съда, сума в размер на 335.88 лв. – възнаграждение на вещо лице.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано в двуседмичен срок от съобщението до страните пред Софийски градски съд с въззивна жалба.

Препис от решението да се връчи на страните!

Съдия при Софийски районен съд: _____

